

УДК 582.678.2:581.165.7:634.1

Діхтяренко А.В., Балабак А.Ф.

Уманський національний університет садівництва

РОЗМНОЖЕННЯ ЛИМОННИКУ КИТАЙСЬКОГО (*SCHIZANDRA CHINENSIS* BAILL.) ЗЕЛЕНИМИ СТЕБЛОВИМИ ЖИВЦЯМИ В ПРАВОБЕРЕЖНОМУ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Лимонник китайський (*Schizandra chinensis* Baill.) – цінна полівітамінна плодова і декоративна культура, яка представляє інтерес для впровадження у промислове й аматорське садівництво України. У практиці розсадництва відмічається низька регенераційна здатність стеблових живців лимоннику, слабе формування адвентивних коренів, а також низький вихід садивного матеріалу. Об'єктом наших досліджень були закономірності прояву регенераційної і відновної здатності рослин і живців сорту лимоннику китайського Садовий № 1 та перспективних його форм (№ 1, № 2, № 3, № 6, № 8 і № 12).

Результати проведених досліджень свідчать про те, що укорінюваність живців лимоннику істотно залежить від частини пагона, з якої вони заготовляються і терміну живцювання. Даний показник у контрольному варіанті дослідження для сорту Садовий № 1 у живців з апікальної частини пагона знаходився у межах 14,3-15,4%. Достовірно вищим він був у живців з медіальної частини, порівняно з апікальною, – на рівні 18,9-21,3%. Найвищий рівень укорінення (24,8-29,3%) спостерігався у живців, заготовлених з базальної частини пагона, що істотно вище в порівнянні як з апікальними, так і медіальними живцями. При червневому живцюванні сорту Садовий № 1 у варіанті, де живці були заготовлені з апікальної частини пагона, кількість коренів першого порядку в розрахунку на один живець становила 5,8 і 8,2 шт., то у форми №1 – лише 1,9 шт. При середніх і пізніх термінах живцювання (1-5 липня, 1-5 серпня) вкорінені живці були розвинені слабше і вимагали подальшого їх дорощування до кондицій товарних саджанців протягом двох вегетаційних сезонів.

Нами встановлена пряма залежність укорінюваності і розвитку укорінених живців від кількості вузлів і наявності листків. Число коренів першого і другого порядків галузнення, їх довжина а також висота надземної частини в одновузлових живців у всіх досліджуваних генотипів були в 1,5-2,5 рази більшими ніж у двовузлових і тривузлових. Оптимальним типом живців вивчених нами в умовах Правобережного Лісостепу України можна визнати одновузлові та двовузлові з бруньками і невороченими листовими пластинками.

За результатами спостережень найбільш ефективними в стимуляції коренеутворювання у живців лимоннику виявлено такі росторегулювальні речовини ауксинової природи, як β -індолилмасляна кислота (β -ІМК) та α -нафтилоцтова кислота (α -НОК). Ступінь укорінюваності зелених живців лимоннику після обробки β -ІМК у концентрації водного розчину 15-25, а α -НОК 10-15 мг/л залежно від генотипу, зони пагона та строків живцювання становить 28,9-64,2%. Попередня обробка зелених живців досліджуваними росторегулювальними речовинами в оптимальних концентраціях позитивно впливає не тільки на укорінюваність але і на ріст і подальший розвиток кореневласних рослин. Строки укорінювання при цьому, скорочуються на 15-20 днів. Обробка живців β -ІМК та α -НОК ефективно виявилась при живцюванні у всі строки, які були заготовлені а апікальної частини пагона. У сорту Садовий № 1 та у форми № 4, порівняно з іншими генотипами, під час укорінювання живців спостерігається найвищий приріст надземної частини – від 7,5 до 18,5 см.

Таким чином, зелені стеблові живці лимоннику китайського, при традиційній технології розмноження, без додаткового стимулювання в умовах дрібнодисперсного зволоження, мають слабку регенераційну здатність. Застосування вивчених нами агротехнічних заходів дозволяє підвищувати регенераційну здатність зелених живців.